

2. Головна Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pozashkilna/psychologichna-sluzhba/pos-bnik-shhodo-psixosocz-alno-dopomogi.pdf> (дата звернення: 21.03.2023).

3. Соціальна реабілітація. *Pidru4niki*. URL: https://pidru4niki.com/17530607/sotsiologiya/sotsialna_reabilitatsiya (дата звернення: 21.03.2023).

4. Кульчицький Т. Р. *Львівський національний університет імені Івана Франка*. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/ann_kulchytskyi.pdf (дата звернення: 21.03.2023).

5. Петришин Л. Й., Лещук Г. В. Змістові аспекти соціально-педагогічної роботи з вимушеними переселенцями та їх сім'ями в сучасних соціальних умовах. *Google Scholar*. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=V0BIe4wAAAAJ&citation_for_view=V0BIe4wAAAAJ:4ТОpqG69KYC (дата звернення: 21.03.2023).

*Юлія Скидан,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
кафедри соціальної освіти та соціальної роботи,
Український педагогічний університет
імені Михайла Драгоманова*

Науковий керівник: **Марина Соляник**,
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри соціальної освіти та соціальної роботи,
Український педагогічний університет
імені Михайла Драгоманова

ЕМОЦІЙНИЙ СТАН СІМЕЙ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Постановка проблеми. Емоційний стан сімей учасників бойових дій - це важлива соціально-психологічна проблема, яка потребує уваги і допомоги з боку держави та громадськості. Ця проблема стосується не тільки учасників бойових дій, але й їхніх родин, які також можуть відчувати наслідки травматичних подій, пов'язаних з війною. Тому, ми розглянемо причини та наслідки погіршення емоційного стану сімей учасників бойових дій та можливі шляхи розв'язання цієї проблеми.

Виклад основного матеріалу. Розгляд соціально-психологічних проблем, а особливо емоційного стану сімей учасників бойових дій досліджено у численних роботах Ю. Бриндікова, О. Блінова, О. Бойка, А. Бородія, О. Буковської, В. Крайнюка, Є. Литвиновського, М. Мушкевич, А. Романишина та інших.

Однією з головних причин порушення емоційного стану сімей учасників бойових дій є сама війна. Учасники бойових дій переживають травматичні події, які можуть призвести до травматичного стресу та інших психологічних проблем. У той же час, їхні родини також переживають тривогу та страх за своїх близьких, які знаходяться в небезпеці на передовій. Це може призвести до розвитку тривожних розладів, депресії та інших емоційних проблем у родинах учасників бойових дій.

Ще однією причиною порушення емоційного стану сімей учасників бойових дій є відсутність можливості спілкування зі своїми близькими, які перебувають на передовій. Це може призвести до почуття самотності, розриву зв'язку та байдужості до довкілля. Багато родин учасників бойових дій також стикаються з фінансовими труднощами, оскільки один з батьків знаходиться на передовій та не може забезпечувати сім'ю.

Емоційний стан сімей учасників бойових дій може призвести до різних наслідків, які можуть негативно впливати на життя родин та самих учасників бойових дій. Один з основних наслідків - це розлади психічного здоров'я, такі як тривожність, депресія, посттравматичний стресовий розлад та інші. Ці розлади можуть призвести до ризику суїциду, злочинності та насильства в родині [2].

Іншим наслідком розладу емоційного стану сімей учасників бойових дій є соціальна ізоляція. Люди з такими емоційними проблемами можуть відчувати себе відчуженими та відокремленими від своєї родини та інших людей. Це може призвести до зниження якості життя та відчуття втрати контролю над своїм життям [1].

Щоб допомогти родинам учасників бойових дій, держава та громадськість можуть вжити кілька заходів. По-перше, потрібно забезпечити доступ до психологічної допомоги для учасників бойових дій та їхніх родин. Це може включати консультування, терапію та інші методи психологічної допомоги, які допоможуть родинам знайти способи впоратися зі своїми емоційними проблемами [3].

Також важливо збільшити увагу до проблем емоційного стану родин учасників бойових дій у громадському дискурсі та забезпечити їм належну підтримку та побутові умови. Здійснення цих заходів допоможе зменшити ризик розладів психічного здоров'я та соціальної ізоляції учасників бойових дій та їхніх родин.

Висновки. Отже, емоційний стан сімей учасників бойових дій є серйозною питанням, яке вимагає відповідних заходів для його розв'язання. Забезпечення доступу до психологічної допомоги, соціального захисту та підтримки з боку громадськості та владних структур можуть зменшити ступінь емоційного напруження та покращити якість життя родин учасників бойових дій.

Для досягнення цієї мети необхідно розробити та реалізувати комплексну програму підтримки родин учасників бойових дій, яка включатиме в себе не тільки психологічну допомогу та соціальний захист, а й підтримку на різних рівнях. Це може бути забезпечене через взаємодію громадських організацій, державних структур та бізнес-середовища. Програма може включати в себе створення мережі психологічної допомоги та консультацій для родин учасників бойових дій, підтримку в забезпеченні доступу до освіти, працевлаштування та медичної допомоги, створення спеціальних фондів для забезпечення фінансової допомоги, а також проведення соціальних програм та заходів, спрямованих на відновлення родинних зв'язків та підвищення якості життя.

Список використаних джерел:

1. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. К.: Педагогічна думка, 2016. 219 с.
2. Психологічна допомога учасникам АТО та їх сім'ям : колективна монографія / М. І. Мушкевич, Р. П. Федоренко, А. П. Мельник [та ін.] ; за заг. ред. М. І. Мушкевич. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 260 с.
3. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. К: ВД Професіонал, 2005. 656 с.